

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 128: Forslag til lov om ændring af retsplejeloven og retsafgiftsloven. (Forbedring af retsstillingen for ofre for forbrydelser).

Af justitsministeren (Lene Espersen).
(Fremsat 31/1 2007).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Birthe Rønn Hornbech (V):

Forslaget drejer sig om at forbedre retsstillingen for ofre for forbrydelser. Det er et rigtig godt forslag, som Venstre med glæde vil stemme for.

Det har jo tit været en diskussion blandt ofre for forbrydelser og ikke mindst, hvis ofrene er afgået ved døden, et ønske fra de pårørende side, om de dog ikke kunne få lejlighed til at følge bedre med i, hvordan det gik med straffesagen. Det er derfor, at justitsministeren nu fremsætter et forslag, hvor ofre for forbrydelser og deres pårørende, hvis ofrene er afgået ved døden, får en række rettigheder.

Det er ikke så enkelt at udforme sådan en lov, for det må være sådan, at ofret for forbrydelsen stadig væk ikke er part. I strafferetsplejen må det fortsat være sådan, at det er anklagemyndigheden, der på det offentlige vegne fører sagen, at det er anklagemyndigheden, der er parten i sagen over for den tiltalte. Derfor skal offeret naturligtvis ikke have partsstilling, som man havde det i middelalderen, hvor forbrydelserne byggede på hævn og gengældelse. Og det er altså på baggrund af den balance mellem at forbedre retsstillingen, men ikke at ændre på det helt grundlæggende om, at det er det offentlige, der er part, at vi nu har forsøgt at ændre retsplejeloven.

Det er som sagt nogle rigtig gode forslag, som altså betyder, at politiet får nogle helt klare pligter til at vejlede og informere. For nogle politikredse bliver det måske ikke den store forandring, fordi de har gjort sig meget umage med det i forvejen; for andre bliver det så klart et krav om, hvordan man nu skal forholde sig over for ofrene.

Vi synes på alle måder, at det er et fremskridt, og vi stemmer som sagt for forslaget.

Formanden:

Tak til fru Birthe Rønn Hornbech. Så er det fru Karen Hækkerup som ordfører.

Karen Hækkerup (S):

Der er ingen tvivl om, at det at være offer eller forurettet eller pårørende til en, som er offer for en forbrydelse, i sig selv er slemt nok. Derfor har det været meget kritisabelt, at der har været tilfælde, hvor pårørende eller ofre har følt, at de ikke er blevet godt behandlet. Med det her forslag, som nu bliver fremsat, vil man gå ind og virkelig forbedre forholdene, og det støtter Socialdemokraterne varmt.

Der vil både komme mere vejledning, som også fru Birthe Rønn Hornbech redegjorde for, og politi og anklagemyndighed skal have vejledningspligt over for de forurettede.

Der bliver også indført krav om særlige hensyn, en pligt for politi og anklagemyndighed til at underrette retten, hvis der er grund til, at der skal tages særlige hensyn til enten forurettede eller pårørende, ligesom der også bliver indført krav om mere information, hvor forurettede eller pårørende hele tiden skal underrettes om sagens forløb, det vil sige både hvis der kommer tiltalefrafald, og hvis der kommer påtaleopgivelse osv., og det skal fremgå klart af retsplejeloven, at de skal have mulighed for at klage.

Derudover bliver der også indført en større grad af gennemsigtighed, hvor de forurettede i straffesager får ret til at overvære retsmøder, også for lukkede døre, medmindre dørlukningens formål taler imod det.

Udvidelsen i det her lovforslag indbefatter også en udvidelse af retten til at få beskikket en advokat, ligesom der er en højere grad af beskyttelse af forurettede, når retten skal have udvidede beføjelser til at træffe forhåndsafgørelser om f.eks. navneforbud og dørlukning.

Socialdemokraterne er enige i alle lovforslagets intentioner og stemmer med glæde for dette lovforslag.

Formanden:

Tak til fru Karen Hækkerup. Så er det hr. Kim Christiansen som ordfører.

Kim Christiansen (DF):

Dansk Folkeparti kan helhjertet tilslutte sig, at ministeren i sin skriftlige fremstilling fastslår, at det er vigtigt, at ofre for forbrydelser sikres en udstrakt beskyttelse i forbindelse med gennemførelsen af en straffesag mod gerningsmanden.

Dansk Folkeparti er meget optaget af at sikre en styrkelse af forurettedes processuelle retsstilling, og vi hilser derfor regeringens forslag meget velkommen.

Offeret for en forbrydelse befinder sig i sagens natur ofte i en meget vanskelig og ubehagelig situation, og en efterfølgende straffesag mod gerningsmanden kan være en stor belastning. Derfor er det vigtigt at indrette lovgivningen således, at den forurettede hjælpes så meget som muligt under forløbet af en straffesag. Så vi hilser det selvfølgelig særdeles velkommen, at nærværende forslag indeholder en almindelig bestemmelse om vejledningspligt for politiet og anklagemyndigheden over for forurettede eller, hvis denne er afgået ved døden, dennes efterladte nære pårørende.

Kl. 10.20

Forslaget om at indføre en pligt for politiet og anklagemyndigheden til at underrette retten, hvis der er et behov for særlig hensyntagen til et vidne, samt en pligt for retten til at bistå den pågældende i forbindelse med afgivelse af forklaring finder vi også særdeles positivt. Det kan være utrolig ubehageligt og intimiderende at skulle afgive forklaring, i særlig grad hvis man er den forurettede. Derfor er det positivt med lovændringer, der kan bidrage til at gøre det at afgive forklaring i retten lidt mindre uoverskueligt og ubehageligt.

Dansk Folkeparti kan ligeledes tilslutte sig tanken om at udvide adgangen til at beskikke en bistandsadvokat for forurettede, da dette også vil kunne medvirke til at sikre bedre forhold for forurettede.

Alt i alt er det et glimrende forslag, som Dansk Folkeparti således kan støtte.

Formanden:

Tak til hr. Kim Christiansen, og så er det hr. Tom Behnke som ordfører.

Tom Behnke (KF):

En forbedring af retsstillingen for ofre for forbrydelser er et utrolig godt forslag. Det er vigtigt, at vi fokuserer på ofrene, på ofrenes situation og på ofrenes muligheder for at komme videre. Det er selvfølgelig vigtigt, at vi ser på, at gerningsmanden får sin straf, men det er lige så vigtigt, at ofrene får en rigtig god behandling og indsigt, fordi det er afgørende for, at de kan komme videre. Derfor er det glædeligt, at regeringen nu fokuserer netop på ofrene.

Her er så et lovforslag med en række tiltag, der styrker ofrenes retsstilling – eller deres efterladtes retsstilling, i det omfang at offeret skulle være afgået ved døden i forbindelse med forbrydelsen. Lige præcis der er der jo et område, som det er meget vigtigt at få kigget på, for sker der en forbrydelse, hvor offeret afgår ved døden, står de efterladte jo ofte tilbage og ved ikke, hvad de skal gøre, de får ikke den nødvendige information – og det er utrolig vigtigt, at de får det – og ved ikke, hvad det er, der sker. Derfor er det godt, at det her lovforslag retter op også på det.

Det, der kommer til at ske med lovforslaget, er jo bl.a., at forurettede skal vejledes om, hvordan sagens gang bliver. Forurettede skal underrettes, hvis det er sådan, at der bliver truffet en afgørelse om, at sagen skal afvises eller der er påtaleopgivelse, eller hvis det ender med et tiltalefrafald, altså således at den forurettede ved, hvad der sker med den her sag: Hvad er min egen stilling?

Forurettede skal også underrettes om tiltale-rejsning og om tid og sted for retssagen, således at forurettede kan følge med i, hvordan retssagen kommer til at forløbe og bliver afviklet. Når retssagen så er overstået, har offeret mulighed for at få en gratis udskrift af dommen og kan dermed både se, hvad der er gået forud, og begrundelsen for den kendelse, den dom, som man er nået frem til ved domstolene.

Men offeret får også en mulighed for at overvære lukkede retsmøder. Normalt kan andre jo ikke overvære de egentlig lukkede retsmøder, men netop for at styrke offerets mulighed for at have indsigt i, hvad der sker, og kunne følge med i – om jeg så må sige – sin egen sag, åbnes der nu mulighed for, at ofrene kan overvære også lukkede retsmøder.

Endelig er det et meget væsentligt punkt, synes jeg, at man nu også kan udvide adgangen til dørlukning under sagen, hvis det er sådan, at der er hensyn til forurettede, der taler for det. Det kan der jo meget vel være. Vi har ofte haft fokus på, at man kan lave dørlukning af hensyn til den tiltalte, men det er altså også vigtigt, at der kan være hensyn til den forurettede, der taler for, at man laver dørlukning i sagen; det er altså en væsentlig bedre stilling for forurettede og en væsentlig bedre inddragelse af forurettede under sagen, men ikke en egentlig partsstatus til den forurettede.

Det Konservative Folkeparti kan varmt støtte forslaget.

Formanden:

Tak til hr. Tom Behnke. Så er det hr. Simon Emil Ammitzbøll som ordfører.

Simon Emil Ammitzbøll (RV):

Der er ingen tvivl om, at det er meget slemt at blive offer for en forbrydelse, også at være efterladt til nogen, som har været offer for en forbrydelse, der er endt med, at offeret ikke længere lever. Derfor er Det Radikale Venstre meget tilfreds med, at regeringen med det her lovforslag vil styrke både ofrenes stilling og eventuelt også de efterlattes stilling.

Der bliver bedre vejledning af ofre og efterladte, der bliver løbende information til ofre og efterladte, og endelig er man alt i alt opmærksom på, at det skal blive en bedre oplevelse at komme igennem retssystemet, også når man har været offer for en forbrydelse.

Kl. 10.25

Der er så mange af ordførerne før mig, der på glimrende vis har gennemgået lovforslagets detaljer, så det vil jeg ikke gøre igen, men bare oplyse om, at Det Radikale Venstre tilslutter sig forslaget.

Formanden:

Tak til hr. Simon Emil Ammitzbøll. Så er det fru Anne Bastrup som ordfører.

Anne Bastrup (SF):

Jeg skal også undlade at gennemgå lovforslaget, men jeg vil bare sige, at det her jo faktisk er et godt eksempel på, hvordan man systematisk, stilfærdigt og roligt gennem en 10-års-periode kan få sat ofrene i centrum, således at vi til sidst får ændret på lovreglerne.

Jeg husker stadig væk den ballade, der var, dengang vi oprindeligt forsøgte at få sat ofre for kriminelle handlinger i centrum i retsagsforløbet osv. Der var mange argumenter imod, jeg forstod dem ikke, og nu er jeg glad for, at justitsministeren også har forstået, at de argumenter, der var imod dengang, var indholdsløse. Det gode er, at vi nu får sikret, at ofrene er deltagere i og kan vide alt, hvad der foregår i hele det forløb, som sker, efter at forbrydelsen er begået.

Så der er fuld, varm støtte fra SF.

Formanden:

Tak til fru Anne Bastrup. Så er det fru Line Barfod som ordfører.

Line Barfod (EL):

Også Enhedslisten støtter varmt forslaget. Vi synes, det er væsentligt at fremhæve den indsats, der er gjort igennem flere år for at forbedre ofres retsstilling, hvor man kan sige, at det jo især er kvindebevægelsen, der i forhold til voldtægts ofre har arbejdet for at få med, at det er utrolig vigtigt, at man også tænker på offeret.

Det er jo blevet vældig populært at sige, at når man skal tænke på offeret, handler det om at forhøje straffene. Vi synes, det har været mindst lige så væsentligt at sige, at når man skal forbedre forholdene for ofrene, handler det om at se på, hvad det er, der har direkte betydning for ofrene, hvad det er, man kan gøre for at hjælpe dem i den situation, de står i. Derfor synes vi også, det er nogle fornuftige forbedringer, man har valgt at tage med her.

Jeg er også fuldstændig enig med bl.a. Venstres ordfører i, at vi ikke skal give offeret partstatus, det skal ikke være en sag mellem offeret og gerningsmanden. Det er vigtigt at holde fast i, at det er samfundet som sådant og staten, der fører sagen mod gerningsmanden, og at det er dem, der er part i sagen, men at offeret omvendt også har en særlig status i sagen, som man skal gøre meget for at støtte dem i.

Der er en enkelt ting, som jeg synes vi skal kigge på under udvalgsarbejdet. Det er spørgsmålet om at udvide den regel, der er om, at man skal have mulighed for at tale med sin bistandsadvokat, inden man skal til afhøring hos politiet – og hvor Justitsministeriets Strafferetsplejeudvalg ifølge bemærkningerne ikke mener, der er behov for på nuværende tidspunkt at udvide ordningen.

Jeg mener, at noget af det, vi skal se på, er, at når der er situationer, hvor man især kan sige, at gerningsmanden og offeret har en eller anden nærmere tilknytning, altså familiesager, og hvor der har været voldsforbrydelse, sædelighedsforbrydelse osv., så kan det være fornuftigt, at man får snakket tingene igennem med sin bistandsadvokat, inden man kommer til afhøring hos politiet.

Jeg mener, vi må se på under udvalgsarbejdet, om ikke det var fornuftigt også at tage det med nu, for jeg tror, det vil kunne hjælpe ofrene, at de har den samtale. Det kan være svært at snakke med politiet om, hvordan man skal agere, der kunne det være godt at snakke med en bistandsadvokat med det samme.

Hvis vi snakker voldtægt, er det klart, at offeret ofte har været på Center for Voldtægts ofre

osv., men hvis vi snakker ofre for vold eller vi snakker ofre for mindre sædelighedsforbrydelser, er det ikke sikkert, at de har været i kontakt med nogen, de kan snakke sagen igennem med, og som har et professionelt forhold til den, og det kunne derfor være fornuftigt at udvide ordningen. Det synes vi man skal se på.

Og så håber vi, at vi også på et tidspunkt får taget fat på hele det sociale spørgsmål i forhold til ofrene, for noget af det, der ofte har stor betydning, er, at man kan få afklaret sin sociale situation, kan få styr på, hvordan økonomien er, hvordan det ser ud med det, og derfor kan komme videre i livet.

For det, jeg synes må være det næste skridt i forhold til ofrene, er, at man skal videre fra at være offer. Man skal holde op med at blive ved med at være offer, man skal ud af den rolle, og jeg tror, det er væsentligt, at vi snart begynder at diskutere, hvordan vi får ofrene ud af offerrollen, så de kan komme ud og blive mennesker med en anden identitet end den at være offer.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg vil da gerne indlede med at takke for den varme og helhjertede støtte, der er kommet fra samtlige Folketingets partier til det her lovforslag. Jeg vil sige, at det ikke overrasker mig, fordi det jo er et lovforslag, som jeg også forventede at der ville være meget stor opbakning til fra Folketingets partier, ud fra den betragtning, at vi jo har diskuteret mange gange, hvordan vi kunne skabe en bedre beskyttelse for ofre for forbrydelser.

Kl. 10.30

Mange har været inde på det i dag, men jeg vil alligevel gerne her afslutningsvis understrege, at det har været meget vigtigt for regeringen, at en ting er, at man er udsat for en forbrydelse, og at det skaber store problemer for det offer, der har været udsat for forbrydelsen, men hvad der nogle gange næsten er lige så slemt, er, hvis offeret bliver ladet tilbage i uvished om, hvad der sker med gerningsmanden. Bliver den pågældende varetægtsfængslet? Bliver der rejst tiltale? Bliver der en dom? Hvad er dommen i sagen? Hvornår bliver den pågældende igen løsladt fra fængsel? En lang række spørgsmål, der gør, at offeret måske går rundt uberettiget og er meget bekymret for fremtiden, fordi vedkommende ikke har kendskab til, hvordan den pågældende sag bliver håndteret af politi og anklagemyndighed.

Det her lovforslag lægger så op til at sikre, at offeret igennem hele forløbet får den nødvendige vejledning og information og har mulighed for at følge sagen på allertætteste hold igennem hele forløbet.

Fru Line Barfod rejste i sin ordførertale spørgsmålet om muligheden for på et tidligt tidspunkt at få adgang til en bistandsadvokat, og det er selvfølgelig noget, jeg gerne vil være med til at drøfte og besvare spørgsmål om under udvalgsbehandlingen. Det er korrekt, som fru Line Barfod var inde på, at vi jo sidste år i Folketinget behandlede et forslag, der målrettede beskyttelsen af voldtægts ofre, og her gav vi mulighed for, at offeret altid kunne få adgang til en bistandsadvokat forud for en afhøring hos politiet, så man ligesom havde en anden uvildig person at afklare tingene med på forhånd. Fru Line Barfod rejser så nu spørgsmålet, om der er andre grupper, hvor en lignende beskyttelse kunne komme på tale, og jeg vil sige, at det vil jeg gerne medvirke til at vi drøfter under udvalgsbehandlingen.

Men derudover vil jeg ikke forlænge debatten her i dag. Der er blevet sagt mange gode og rigtige ting fra talerstolen fra samtlige Folketingets partier, så jeg vil bare takke for støtten og ser frem til udvalgsbehandlingen.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:
10) Første behandling af lovforslag nr. L 129: Forslag til lov om ændring af retsplejeloven og straffuldbyrdelsesloven. (Adgang til oplysninger i indkomstregisteret).
 Af justitsministeren (Lene Espersen).
 (Fremsat 31/1 2007).

Lovforslaget sattes til forhandling.